

denne Time, ville i alle de andre Timer netop faae at høre det, som Forældrene ville, at de ikke skulle høre. Dette behøver jeg imidlertid ikke nærmere at gaa ind paa. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds (S. M. Hansen) paaviste med den velgjørende Klarhed, som vi kende fra hans Foredrag, at det var nødvendigt at affkaffe Religionsundervisningen i Skolerne, men han omtalte ikke, hvorledes man skulde bære sig ad, om man skulde føre Tanken helt igjennem og affkaffe al Religionsundervisning i Skolerne, eller om man blot skulde gjøre Indskrænkning med Hensyn til Lærebogen. Jeg for mit Vedkommende maa bestemt fordrø, enten at al Religionsundervisning skal bortfalde i Skolerne, og saa Bibelhistorien, eller ogsaa, at den helt skal bibeholdes, og dette skal jeg nærmere bevise. Da jeg hørte, at det ærede Medlem fremdrog dette Spørgsmaal og de Bemærkninger, som han gjorde for at bibeholde Bibelhistorien, var det saa langt fra, at det stødte mig, at jeg tværtimod strax saae, at det fremgik af en Grundtanke, som jeg i høj Grad sympatiserer med. Jeg troede, at det var det ærede Medlems Hensigt dermed at ville bevare Skolen i det kristelige Spor, og jeg troede, at det var det ærede Medlems Ønske ikke at gaa videre end strengt nødvendigt, for ikke at slaa ind paa den konfessionsløse Vej. Da jeg saae det ærede Medlems Foredrag hjemme, var det saa langt fra, at jeg strax satte mig til at udtaente et Svar, hvormed jeg kunde imødegaa det ærede Medlem, at jeg tværtimod var meget tilbøjelig til at gaa ind paa hans Tanke og gjentagne Gange tænkte Sagen helt igjennem. Der var endog et Dieblit, da jeg var lige ved at tro, at det ærede Medlem havde Ret; men jeg skal ikke negte, at jeg ikke var mere end lige derved, thi efterhaanden kom jeg til det Resultat, at han havde Ret. Jeg tør ikke paasta, at det vil lykkes mig, at overbevise ham derom, men det er jo dog muligt. Jeg tror, at vi staa nogenlunde paa samme Standpunkt. Det, jeg vil, er ingenlunde at gaa Religionsundervisningen paa Klingen, eller overhovedet at angribe den kristelige religiøse Retning her hjemme; tværtimod, hvad jeg vil, er paa den ene Side at fiksere deres Ret, der have afvigende Anskuelser fra den almindelige, fra den, om jeg saa maa sige, officielle, og paa den anden Side dog at forhindre, at Skolen bliver et Mittel til at undergrave Religiositeten her i Landet. Men hvad naae vi nu, naar vi affkaffe Lærebogen, men lade Bibelhistorie — overhovedet lade nogen Religionsundervisning — blive tilbage i Skolen? Derved gives der aldeles ingen Garanti for de afvigende Retninger, hverken inden eller udenfor Folkekirken. Naar Børnene lige fuldt faae Undervisning i Bibelhistorie, saa kan derved virkelig anbringes en overordentlig Masse Dogmatik; derved blive Lærerne i Stand til mangfoldige Expektorationer. Jeg veed ikke, om det ærede Medlem vilde have

Historie med, eller hvad han vilde sige til Kirkehistorie, den kunde virkelig give Anledning til ret behagelige Ting for de afvigende Troslamfund, for dem vil det altsaa ikke være til Fordel, og hvilken Fordel, det vil være for den orthodoxe Retning, for dem, der holde sig til den bestaaende Folkekirke, kan jeg heller ikke indse. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds paaviste meget klart, at der er en stor Vanskelighed tilstede ved Religionsundervisningen paa Grund af de afvigende Meninger indensfor Folkekirken, og han paaviste overmaade skarpt, at det var meget ubehageligt for Forældre at vide, at deres Børn i den ene Time bleve underviste i den ene Retning og i den næste Time hos Præsten i den anden Retning, hvilket nødvendigvis vilde medføre, at Børnene kom i fuldstændig Bilerede med, hvad de skulde tro. Man vilde derved komme til at opdrage smaa Skeptikere, hvilket man dog vel ikke vil. Det er allerede galt nu, men værre vil det blive efter det, som det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds foreslaar. Naar vi slaa ind paa den Vej, at foreslaa Bibelhistorie som Pligtfag og affkaffe Katekismus, saa vil jeg vædde 10 mod 1 paa, at der i de fleste Kommuner vil være een Opfattelse hos Skolelæreren og en anden hos Præsten — der er Sandsynlighed for, at dette vil indtræffe; men at saaledes Børnene ligefrem blive nødte til hver Dag at faae to forskellige Slags Religionsundervisning, er ikke gavnligt. Hele Religionsundervisningen bør være saaledes indrettet, at Børnene kunne faae en ensartet Undervisning; skulle vi beholde Tid i Skolen og Tid hos Præsten, saa ville vi i de fleste Tilfælde faae to forskellige Religionsundervisninger. Det Gæste, som har nogenstomst Fordel af denne halve Afstæffelse af Religionsundervisningen, er den Retning, som gaar ud paa at nedbryde al positiv Kristendom. Det er klart, at vil man virkelig den positive Kristendom til Livs, saa er der intet bedre Mittel, dertil end at overlade til Skolelærerne selv at lave deres Dogmatik til Rette og at docere, hvad de finde for godt. Der er ingen Garanti mod, at hvis en Skolelærer er virkelig Nationalist, han da kan opstille et System, som det bliver umuligt for Præsten at modarbejde. Nu er der Garanti for, at naar Børnene lære Religion i Skolen, de ikke lære Nationalisme; men naar der kun læres Bibelhistorie i Skolen, og Skolelæreren har Lov til at forklare den, som han vil, og Katekismus affkaffes, og gaar over til Præsten, saa er der ikke mere nogen Garanti for, hvad der læres i Skoleene; det afhænger af Skolelæreren i hver enkelt Kommune, saa vil de ikke være langt fra Tilstanden i Holland, hvor det overveidende Flertal lærer Noget, der kaldes den Thorbeckeske Religion; men dette tror jeg er Noget, vi ikke kunne være tjente med, og det ærede Medlem vil vistnok selv erkende dette. Jeg har selv haft Betænkelighed ved, at al Religions-